Ч. 239 Середа 22 жовтня (3 падолиста) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львов в бюрі дневників Люд Пльона і в ц. к. Старостах на провинциі:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Про парляментарну ситуацию).

Віденьский дописуватель „Руслана“ пише під днем 28 жовтня:

Наколи би про недужий парлямент австрийский видавано щоденні бюлетини, то такий бюлетин з 27 жовтня гласив би: Недужий зажадав вперше їди. Так є. Парлямент наш був через цілий добрий місяць на диєті і мусів вдоволяти ся юшкою, що звесь: поіменне голосоване. Аж вчера під вечер здобула ся парляментарна комісия на рішучий крок, щоби визволити ся з нігілістичного ярма обструкциі і хоч би навіть через натягнену інтерпретацию §. 48 реґуляміну приступити до якої небудь позитивної роботи. Як звістно, то на внесене Яворского, змодифіковане віцепрезидентом Крамажом, ухвалила палата посольска, відбувати вечірні засіданя, а на порядок дневний тих засідань поставити на тепер розправи над продовженем угоди митово-торговельної і квотової з Угорщиною. Єсли сей modus procedendi найде і на будуче примінене, то що дня будуть відбувати ся два засіданя, з котрих ранїшне буде призначене для комедий обструкцийних, а вечірне для позитивної роботи. Инакшого виходу не мала правиця супроти нігілізму лївиці.

Внесенем Яворского була лївиця трохи заскочена і на разі не могла здобути ся на инший крок, як лише той, що Фувке і Кайзер запротестували проти такого толкованя §. 48 реґуляміну. Протесту сего однакож нїхто не слухав. Єго принято з іронією, мов би сказано: наколи лївици вільно надуживати реґуляміну що-до поіменного голосованя, то вільно правици толкувати згаданий параґраф в користь позитивної роботи. Лївиця задемонструвала відтак малою сецесиєю. Лїберали, поступовці, національ і більша посілість нїмецка вийшли з салї на кульоари, щоби там розпочати бурду з антисемітами. Італїянці голосували з більшостию. Притім не завадить додати, що і сторонництво Люеґера, назване тепер через обструкцийників „die Brodpartei“, не взяло участи в сецесиі і лишило ся в сали, хоч голосувало против внесеня Яворского. В кругах лївиці наступила в слїд за тим мала констернация. В хвили, коли думано, що клюб бар. Діпавлього туй-туй вже відорве ся від правиці, приложив сей клюб як-раз і свою руку до зломаня сили обструкциі. Засїдане нинїшне, з 28 жовтня, тревало лише від 11 години в полудне до $2^1/_2$. В палатї явило ся до 150 послів і ті перенесли на собі чотири поіменні голосованя. Обструкцию зведено сим ad absurdum. Так що ранку можна забавити ся з лївицею без іритациі і без утоми, а вечерами парлямент увійде на звичайний свій шлях. Вправдї нинїшні ранні дневники заповідають, що обструкция не попустить, та що на вечірнім засіданю зведе такі крики, як колись в епоці: „Schücker hat das Wort“. Мабуть дехто з посеред лївиці на стілько вже не соромить ся таких виступів, як щоби мав їх не відновляти.

Про ухвали клюбу Діпавлього в справі третого обжалованя міністрів (що до розпоряджень язикових) ваша часопись вже згадувала, що клюб сей перейде до порядку дневного над обжалованем, мотивуючи се тим, що видане розпоряджень язикових було конечним, наколи в Австриі не существують закони в тім напрямі. Але бар. Діпавлї хоче при тім заявити, що він не годить ся в засаді на розпорядженя язикові, бо они випадають звичайно односторонно. Поглядів бар. Діпавлього не ділять вправдї Чехи і Поляки, але і не протестують проти них, т. є. они зносять терпеливо сей удар з рук союзника. Кажемо, союзника, бо доси аліянс клюбу Діпавлього з правицею стоїть нерозірваний, хоч на овиді правиці в послїдних днях трохи захмарилось було. Говорено собі навіть на ухо, що бар. Діпавлї готов відступити від правиці під пресиєю Нїмців-радикалів. На клюбовім засїданю 26 жовтня прийшло навіть до малої діверзиі межи бар. Діпавлїм а Ебенгохом, в тім напрямі, але ту діверзию полагоджено 27 жовтня, причім показало ся, що на 31 членів клюбу за Діпавлїм стоїть ледви кількох послів, коли противно значна більшість рішила стояти кріпко при правиці.

Можу вам також подати до відомости, що правительство зблизило ся на днях більше до правиці. Ґр. Бадені буває на засїданях парляментарної комісиі правиці і бере участь в єі нарадах. Він зрозумів, що всякі пертрактациі з лївицею в тій стадиі роз'яреня неможливі тож хоч може неохотно а поневоли станув близше до правиці, а навіть, як дехто думає, приняв мовчки єі проґраму. Чи так? — се покаже ся при дальшій акциі. По нашій думці однакож думає ґр. Бадені завсїгди ще полишити ся на становици позапарляментарнім, т. є. шефом кабінету цїсарского.

Рак жолудковий і операциі жолудка.

Всяка тяжка хороба страшна для чоловіка, але мабуть нїяка не єсть так страшною, як та, що єі загально називають „раком“. Причиною того єсть з одної сторони то, що ся хороба прокидає ся досить часто між людьми, а на ню нема нїякої ради і не дужого жде нехибна смерть, з другої же то, що недужому на рака може зробити хвилеву пільгу і продовжити на якийсь час хиба лиш рівно-ж тяжка операция — вирізане рака. Але на диво, про сю хоробу навіть в кругах т. зв. інтелїґенциі — о широких масах народу нема вже що й говорити — мають лиш слабе або навіть і зовсїм хибне понятє. Може то під деяким взглядом і добре, бо чоловік малого образованя, котрий, як то кажуть лиш дечого лизнув, готов би кождої хвилї, значучи дещо про сю хоробу, пуджати без потреби і себе й других; але знов з другої сторони знає кождий, що чи сяк, чи так, чи скорше чи пізнїйше прийде ся єму умирати, а коли буде знати, якім хоробам і длячого єго тїло їм підпадає, то і тим лекше буде міг від них стерегти ся, тим більше, коли буде знати, що на декотрі з них нема навіть ради. Виходячи з тої точки погляду гадаємо, що не від річи буде тут дещо розказати про хоробу „рака“, а заразом і показати, до якої висоти дійшла нинї штука лїкарска.

Що то єсть рак і з чого він бере ся? — На се питанє трудно відповісти одним або лиш кількома словами; треба поговорити трохи обширнїйше і сягнути глубше. Загально каже ся, що рак належить до так званих новоростків — виростає звідкись, а звідки і длячого, ми того не знаємо. До таких новоростків належить н. пр. **бородавка**. Нараз, нї з сего нї з того росте на руцї на шкірі бородавка, розростає ся що раз більше, а відтак стає в однїй мірі; зверха часом лущить ся, але в міру того з під споду знову підростає. Під бородавку може кров дуже значно підходити, і коли єі лиш трошки розранити, кров пускає ся з неї досить сильно. Часом творять ся у декотрих людий під шкірою (дуже часто на раменах) т. зв. **товщні ґузи** (лїпоми); там зачинає ся нараз творити товщна ткань і з неї робить ся більший або менший ґуз, котрий і не болить і нїчого не вадить, хиба що десь в недогіднім місци дуже розросте ся. (А бувають і такі товщеві ґузи, що важать 5 і 10 фунтів або й більше). Иншим родом новоростків єсть так звана **мертва кість**; на руцї або на пальцях а так само на стопі виростає більше менше круглавий твердий як кість ґуз. Дуже часто можна видїти людий, що на голові межи волосем, або на чолї, иногдї на бровах мають досить великі ґузи, оттак величини спорої бараболї. Суть то т. зв. **кашаки** (атероми). Часом на такій бараболи або зараз коло неї виростає ще друга менша. Такий ґуз єсть наповнений в серединї товщною масою, більше або менше густою. Наконець треба ще згадати про **тканинові ґузи** (фіброми), котрі творять ся н. пр. в носї або в горлї на слизівках; їх називають часто **поліпами**. Они складають ся з т. зв. лучнотканий, котрої волокна суть дуже тоненькі і творять ґузи, котрі хвостиком держать ся слизівки, мов би яблоко галузки.

Всї повисші новоростки не суть небезпечні і нїчого не вадять, хиба що часами стають ся невигідними або н. пр. як поліп в носї тамують віддих; їх можна майже без нїякої небезпечности вирівати або випечи. (До випіканя уживають в новійших часах електрики). Далеко небезпечнїйшим єсть вже новоросток **мясистий** (саркома), подібний до мяса, котрий нарастає під шкірою, межи мязами, або на деяких железах, росте дуже борзо, можна обняти печїнку або легки, а обрастаючи кишку може єі так звузити і здушити, що зіпре відходи. В сїм случаю єсть смерть нехибна, а недужому можна хиба ще в той спосіб зробити пільгу, що прорізує ся живіт і кишку і так штучно випускає ся відходи. Скора операция може ще подати якусь поміч, але на послїдний рід новоростка, на **рака** (карцином) не знайдено доси зовсїм нїякої ради.

Тут показали ми найважнїйші роди новоростків. Длячого-ж називають ся они **новоростками**? — Ціле наше тїло як і поодинокі єго части, не ростуть в безконечність; приходить пора, коли в рості настає застоя. Лиш у виїмкових случаях буває ріст у поодиноких людий сильнїйший і скорший, як у всіх инших, звичайних, а тогди в звичайній родинї вироджують ся велити. Але й у тих так само по якімсь часї настає застой в рості, а того таки нїколи не бачимо, щоби комусь н. пр. рука росла ще дальше, підчас коли в рості цїлого тїла єсть вже застоя. Але ріст хоч і єсть

Новинки.

Львів дня 2-го падолиста 1897.

— З львівскої політехніки. Є. Вел. Цісар іменував інжинера Виділу краєвого і доцента політехніки львівскої Льва Сирочиньского надзвичайним професором енциклопедиї гірництва, експльоатациї нафти і вертництва в тій-же школї.

— Ц. к. Адмініcтрация податків у Львові видала слїдуюче оповіщенє: Відповідно оголошеню ц. к. краєвої Дирекциї скарбу у Львові з дня 16-го жовтня 1897 ч. 4740/пр. о виготовлюваню і предкладаню властям податковим I. інстанциї виказів *Б, В, Г, Д* для ужитку при вимірі податку особово-доходового, подає ся додатково до відомости Р. Т. властителїв домів і льокаторів, що у виказах *Б, В, Г* належить подати стан мешканців взглядно членів родини, їх занятє і місце замешканя після стану *з днем 1-го падолиста 1897.* — Виказ *Б* мають виповнити властителї домів винанятих; виказ *В* мають виповнити чиншівники, а виказ *Г* властителї домів невинанятих. Ті самі викази мають виготовити також властителї готелїв і заїздних домів що-до таких осіб, котрі мешкають довше як три місяцї без перерви. Викази *Д*/1 і Д/2 мають виготовити службодавцї що-до осіб побираючих платнї службові або взагалї якє-небудь заосмотренє перевисшаюче у одної особи квоту 600 зр. річно. Виказ Д/1 призначений є для службодавців, котрі виплачують побори службові тілько одній особі, а виказ Д/2 для службодавців виплачуючих побори більше особам. Сталї побори належить подати в тій висотї, яка виплачує ся в часї виготовленя виказу, при змінних поборах треба подати висоту або вартість винагороди з остатних 12 місяців, отже н. пр. за час від 1-го падолиста 1896 до кінця падолиста 1897. В який спосіб мають згадані викази виготовитись і що властиво має вписатись до виказу, вказують докладно написи поодиноких рубрик. Блянкети виказів видає безплатно протокол подавчий ц. к. Адмініcтрациї податків на зголошенє інтересованих.

— Зелїзничий шлях Ходорів-Підвисокє (43 кільометрів) буде отворений 19-го с. м. Дня 5-го падолиста окремий поїзд розвезе урядників і службу по стациях, а 13-го вийде т. зв. поїзд полїцийний.

— Щедрий дар. Львівский властитель реальности, міщанин п. Іван Лапків, пожертвував на другу міску, Преображеньску церков при „Народнім Домі" у Львові, а то на поставленє в нїй великого престола 1.000 зр., поставивши при тім услівє, щоби першу заупокійну лїтургію при тім престолї відправлено за упокій душ найблизшої єго родини.

— „Народна Торговля" купила в Тернополи реальність на перворяднім місци від п. Невяровскої за 27.300 зр.

— Церков сьв. Петра і Павла у Львові обікрали в ночи на 29-го жовтня невислїджені доси злодїї, забравши готівку зі скарбони і коралї з образів.

— Нова церков з твердого материялу і крита бляхою, обчислена на простір обіймаючий около 500 осіб, має будувати ся в Знесіню під Львовом, на що тамошний парох о. Билинкевич зібрав значний капіталик і досить много камінного материялу.

— Зі Станиславова. На дохід проектованої школи музичної при „Станиславівскім Бояні" відбуде ся в четвер 4-го н. ст. падолиста в новій сали міщаньского касина вечер з танцями. Стрій для пань вовняний, для мужчин вечерковий. Музика войскова 95-го полку. Вступ на салю від особи 1 зр. 50 кр., для родин з чотирох осіб 5 зр., надатки приймають ся з подякою. Початок о годинї 8 ій. — Загальні збори Руского Клюбу відбудуть ся в недїлю 14-го н. ст. падолиста о 6-ій вечером.

— Огнї. В Сколім дня 21-го жовтня підпалив хтось хату лїсничого, коли цїлої родини не було дома, а тілько полишена маленька дитина. Попри хату згоріли і запаси збіжа, а в хатї згоріла і дитина.

— Найбільша кухня на сьвітї є мабуть в Парижи. Там реставратор Марш має реставрацию, в котрій услугують не більше і не менше, як 4000 кельнерів. Справдї варто подивити ся на величезну кухню, де безнастанно працює 60 кухарів і 100 помічників. В найменший котел можна налити 100 кварт води, а в найбільший 500 кварт. На кождій з 50 величезних сковородів можна нараз по 300 котлетів спечи, а в один великий горнець іде нараз 225 фунтів барабольабо якої ярини.

— Цїла міліярда мінут мине з упливом сего року від того часу, як народив ся Ісус Христос. Вправдї треба для цїлої міліярди мінут 1903 лїт, числивши рік по 365 днів; однак тому, що при означеню року рождества Ісуса Христа почислено шість лїт за мало, то на новий рік минають не 1897 лїт, а 1903 від рождества Христового.

— В справі убийства міщанина Івана Крижановского в Бучачи подають новійші вісти, що Крижановский згинув не з підрізаня горла, але з пробитя шиї. Убийник ішов з Крижановским улицею і облудно говорив з ним нїби приятель а нараз цофнув ся в-зад і острим ножем двічи заколов єго в шию.

— Портрет пок. епископа Йоана Снїгурского, хорошу хромолїтографію, викінчену дуже хорошо з захованєм цїлковитої подібности, можна набути в редакциї „Прапора" в Перемишли. Цїна 1 зр.

Господарство, промисл і торговля.

— Рада Надзираюча Товариств взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту „Днїстер" відбула дня 27 жовтня с. р. звичайне (квартальне) засїданє під проводом заступника президента о. сов. Алексея Тороньского при участи 10 членів Ради і в присутности правительств. комісаря ц. к. радника намістництва А. Гута. По відчитаню протоколу з попередного засїданя Дирекция предложила подрібне справозданє о дїлах і станї Товариства взаїмних обезпечень „Днїстер" разом з рахунками приходів і видатків і пробний білянс на день 30. вересня с. р., з котрого показує ся, що Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер" дальше красно розвиває ся, число обезпечень значно збільшило ся, фонди Товариства зросли і стан з кінцем вересня с. р. єсть взагалї кориснїйший, як в попередних лїтах. Іменно видано сего року до кінця вересня 40.201 важних поліс (по відтрученю сторон) з премією 182.394 зр. 8 кр. на суму 21,351.507 зр. обезпеченої вартости, отже прибуло о 9.225 поліс, 38.977·20 зр. премії і 4.428.298 зр. обезпеченої вартости більше як в роцї 1896 в тім самім часї. — Фонд резервовий виносив з днем 30 вересня с. р. 68.752 зр. 61 кр., отже збільшив ся за 9 місяців с. р. о суму 14.021 зр. 57 кр. Цїнних паперів докуплено сего року в сумі 38.300 зр. номінальної вартости, так що з кінцем вересня було цїнних паперів в сумі 107.245 зр. номінальної вартости (або 106.206·75 зр. вартости після курсу);

обмежений, не єсть ще через то і рівномірний. У дитини н. пр. росте мозок в той спосіб, що рівночасно ростуть і кости на голові, але зверха; із середини они що-раз більше уступають ся і роблять місце мозкови. Той спосіб росту управильняють нерви, котрі, так сказати би, посередничать в роботї живленя і длятого називають ся **нервами підживляючими** (або трофічними). Тоті нерви нїби кажуть, де що має рости, коли має рости і доки має рости.

Ріст в людскім тїлї іде від **клїтини** малесенького міхурця, котрого голим оком не видко. Міхурець клїтини зве ся оболоною, а в оболонї єсть білкова маса (плязма), в котрій знову знаходить ся ядро. Клїтина множить ся в той спосіб, що насамперед розпадає ся ядро само від себе, а за ним дїлить ся і цїла клїтина та роблять ся з неї дві і т. д. Тим способом розмножують ся і розрастають ся клїтини і зложують ся в ткань, котра прибирає ріжні види, а ткани знов творять опісля цїле тїло. Такий єсть правильний розріст людского тїла. Але бо буває часом, що з якихсь незвістних нам причин, часто по якімсь ударі, по ущипненю, укушеню, уколеню зачинають творити ся **нові клїтини** в нашім тїлї, котрі впрочім суть такі самі як і давнїйші, правильні, ростуть так само, як ті, складають ся з тих самих творів, відживляють ся так само, але ткань яка робить ся з них, не робить ся вже так само правильно, як із звичайних клїтин; з них росте якась нова ткань, якої в нашім тїлї доси не було і звичайно нїколи не ма, то творить ся **новоросток**. Декотрі з тих новоростків ростуть лиш до якоїсь границї, а відтак перестають рости і то суть новоростки нешкідливі; але другі новоростки розрастають ся що-раз більше, розпихають давну ткань, обрастають деякі части тїла і поволи убивають цїле тїло в той спосіб, що по части відбирають єму потрібну поживу, по части же витворюють якусь, нерозслїджену ще доси отрую, котра переходить в кров і стаєсь причиною смерти.

Коли така нова ткань стане творити ся з тих клїтин, що вкривають наше тїло — все одно, чи то зверха, н. пр. на тій тонесенькій скірцї, що вкриває нашу шкіру (т. зв. **наскірень**), чи на тій, що в серединї н. пр. в ротї, в горлї, в жолудку вкриває тїло (т. зв. **наболонь**) — то тогди кажемо що то **рак** або **карцинома**. Назва „рак" пішла з того, що коли витворить ся новоросток, котрий виглядає як опухлина, кровоносні жили під шкірою коло него набігнуть, а цїле місце виглядає так, як би там сидів рак, що розпустив ноги.

Але не кождий рак буває однаковий; всї роди рака мають лиш то спільного, що побіч твердшої маси, котра складає ся з круглих, подовгастих або плоских клїтин, т. зв. клїтин ракових, знаходить ся в них ще густава материя. Після того, котра складова часть в них перемагає, прибирає рак инший вид. Буває твердший т. зв. **волокнистий рак**, або мягкий подібний до стрижа (шпику), рак **стрижоватий**; подібний до губки з кровю — **губчастий** і т. д. Рак може проявити ся у всїх тканях і в кождім місци тїла; однакож суть місця де він найчастїйше буває. До таких місць належить передовсїм жолудок. Тут буває він найчастїйше в тім місци, де жолудок переходить в тонку кишку, або коло т. зв. **дверника**, рідше в тім місци, де провід промиковий або т. зв. їжниця переходить в жолудок. Рак жолудковий буває звичайно твердий, волокнистий і від него морщить ся та корчить ся жолудок в тім місци, де він прокинє ся. Коли то єсть в тім місци, де їжниця переходить в жолудок, або де єсть дверник, то він спиняє поживу: або чоловік не може нїчого їсти, бо хоч би що проглик, то рак не пустить до жолудка, або коли з'їсть, то перетравлена в жолудку пожива не може переходити в кишки. В однім і в другім случаю чоловік має болї і не може віджививляти та длятого марнїє і опадає на силах.

Другими місцями, на котрих рак часто прокидає ся, суть груди у жінок і утроба, долїшна губа і печінка. Противно на селезїнцї він найрідше буває. Звичайно виступає рак яко малий, твердий а болючий ґуз, котрий по якімсь часї мякне, пересїдає ся і творить гниючий і страшно вонячий боляк, котрий ширить ся що раз дальше, нищить сусїдну ткань, занечищує кров і живні соки і так стає ся причиною смерти.

А тепер спитаймо, що єсть причиною рака, або радше, які суть доси здогади о єго причинї — бо як сказано, дїйстної причини ще не викрито. Німецкий ученый Конгайм (Conheim), професор в Липску (помер 1884) був того погляду, що чоловік вже від уродженя приносить з собою зародки рака і они в пізнїйшім житю при якійсь догіднїй нагодї стають ся причиною тої хороби, подібно як і туберкули може чоловік вже від уродженя принести з собою, але мимо того може довго жити. Того погляду вже нинї нїхто не держить ся, бо німецкий ученый Тірш (Thiersch) став доказувати, що рак творить ся наслїдком якогось зараженя ненаболонних клїтин наболонними клїтинами, від чого настають якісь окремі клїтини, котрі розрастають ся борзо а від них переходже ся і т. зв. лучноткань, котра остаточно доводить до зараженя крови.

В найновійших часах стараються деякі учені як за многі инші недуги так і за рака зложити вину на малесенькі грибки, т. зв. бакте-

всї папери цїнні зложені в депозиті Банку краевого. Крім того має Товариство вкладок щадничих в Банках в сумі 26.322 зр. 30 кр.

Рівно-ж предложила Дирекция справовдане о дїлах і станї Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ по день 30 вересня 1897, показуючи також на цифрах білянсу, що Товариство кредитове розвиває ся значно, і з власних вкладок і з вплачених удїлів без помочи кредиту банкового удїлило позичок в девяти місяцях 1897 р. на скрипти 349, на векслї 30, разом 379 в сумі 161.330 корон; в минувшім роцї удїлено позичок 471 в сумі 169.405 корон, отже всїх позичок дотепер удїлило Товариство 850 на суму 330.735 корон. З позичок сплачено сего року 48.017 корон 98 сот., в попереднїм роцї сплачено суму 37.569 кор. 26 сот. отже разом сплачено 85.587 кор. 24 сот., а позістало з кінцем вересня до сплачення 743 позичок в сумі 245.147 кор. 76 сот. — Вкладок прибуло сего року 168.763·91 корон, звернено 51.988 кор. 42 сот., а позаяк з минувшого року позіставало вкладок на 124.193·63 корон, тож з кінцем вересня 1897 позістало ще вкладок 240.969 корон 12 сот. Членів прибуло 341, так, що разом з попередними було в дни 30 вересня с. р. 830 членів з 871 деклярованими удїлами на суму 43.550 корон, на котрі вже вплачено 32.600·41 корон. — Фонд резервовий Товариства кредитового збільшив ся о 782 кор. 94 сот. і виносить 1760 корон 94 сот., з чого 1200 корон ульоковано в цїнних паперах.

Рада надзираюча приняла оба справоздання комісиї ревізийної з доконаного шконтра рахунків і вальорів обох Товариств з вдоволенєм до відомости. — Відтак рішила Рада надзираюча знизити від дня 1 сїчня 1898 процент від вкладок до обороту (щадничих) з 5% на 4½%, як також знизити процент від удїлюваних позичок на 6½% замість дотеперішних 7%. Вкінци ухвалила Рада надзираюча статут емеритальний для урядників Товариства, а по затвердженю сего статута Загальними зборами Товариства і компетентними властями утворений буде з вкладок урядників і Товариства фонд пенсийний для забезпеченя емеритальних пенсий урядникам, пенсий для вдів і заосмотреня сиріт. — Рівно-ж ухвалила Рада надзираюча заложити для персоналу Товариства касу запомогову на случай недуги, котрої статут рівно-ж буде предложений до потвердженя компетентним властям.

— Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує: Дня 18 жовтня с. р. передано до прилюдного ужитку часть шляху Червіньяно-Границя держави зелїзницї Монфальконе-Цервіняно.

Стаций нї перестанків нема, а ревізия цлова відбуває ся в напрямі до Італії в С. Ґіорґіо ді Ноґаро а з поворотом в Червінано.

Телеграми.

Відень 2 падолиста. Нинї будуть на авдиенциї у Цїсаря віцепрезиденти палати послів Абрагамович і Крамарж. — Вчера був у Відни президент угорского кабінету бар. Банфі і конферував з ґр. Баденїм в справі скликаня делеґаций.

Боцен 2 падолиста. В недїлю дня 31-го жовтня відбули ся тут збори Нїмцїв. Зібрало ся до 1500 людий і ухвалено резолюциї домaгаючі ся від нїмецких послів, аби витревали в опозициї.

Берлин 2 падолиста. На 12 с. м. скликано до Берлина збори, щоби висказати на них симпатиї Нїмцїв пруских для Нїмцїв австрийских. Нїмецке правительство не дозволить нїкому з австрийских Нїмцїв забирати голосу на тих зборах.

Надіслане.

— Книгарня наукового тов. ім. Шевченка у Львові, улиця Академічна ч. 8. продає слїдуючі книжкі: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть I, 1 зр., Книга казок, поезиї часть II, 60 кр., Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. кр., ч. III. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. I, II, III, IV. по 1 зр.— Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. I. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Герінґ-Герасимович. Що то є ґосподарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Днїпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. I. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темнаві драма 20 кр. — Юлїй Верне. Подорож довкола земли 50 кр. — Молитвенник народний (фонетичний) 15 кр. — Марко Кропивницкий. Тита рівна, драма 20 кр. — Василь Шурат. Замітки до Чернця Шевченка 10 кр.,— Чернера республика на Афоні 10 кр., Пісня про Ролянда 50 кр. — Школиченко, Між народ, повість, 20 кр. — Митро Олелькович. Писаня українські 10 кр. — Василь Кулик, Писання 10 кр.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1897, після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	10·50	4·40	8·55	6·45	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	10·05	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	10·27	11·27	—
Черновець	6·10	2·40	—	10·30	—	6·45	10·45
Ярослава	—	—	—	4·40	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·25	7·05	—	—
Тернополя	—	—	—	7·47	—	—	—
Гребенова 1)	—	—	—	—	9·20	—	—
Стрия, Сколього і Лавочного	—	—	—	5·20	—	3·05[2]	7·30
Зимної Води 3)	—	—	—	—	3·40	—	—
Брухович 4)	—	—	—	—	2·31	—	—
Брухович 5)	—	—	—	—	3·27	—	—
Янова	—	—	—	9·40	—	8·50[8]	7·48[9]
Янова	—	—	—	—	1·04[6]	3·15[7]	—

1) Від 10 липня до 31 серпня. 2) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. 3) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. 4) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. 5) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. 6) Від 15 червня до 31 серпня лише в недїлї і сьвята. 7) Від 1 мая до 14 червня і від 1 до 30 вересня що день, а від 15 червня до 31 серпня лише в будні дни. 8) Від 1 мая до 30 вересня вкл. 9) Від 1 жовтня до 30 цьвітня.

Приходять з

Кракова	1·30	—	8·45	9·10	6·55	9·30	—
Підволочиск	2·30	10·—	—	—	—	3·30	6·—
Підвол. з Підз.	2.15	9·43	—	—	—	3·04	5·35
Черновець	9·50	1·50	—	—	7·30	5·45	9·10
Тернополя	—	—	—	7·52	—	—	—
Белзця	—	—	—	8·25	5·25	—	—
Ярослава	—	—	—	10·35	—	—	—
Гребенова	—	—	—	—	1·40[1]	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	12·10	8·05	1·51[2]	10·20
Брухович	—	—	—	—	—	8·15	—
Брухович	—	—	—	—	—	8·49	—
Янова	—	—	—	7·50	1.15	—	—
Янова	—	—	—	8·—[3]	9·01[4]	—	—

1) Від 10 липня до 31 серпня. 2) Зі Сколього тілько від 1 мая до 30 вересня. 3) Від 1 мая до 14 червня і від 1 до 30 вересня що день, а від 15 червня до 31 серпня лише в будні дни. 4) Від 15 червнядо 31 серпня лише в недїлї і сьвята.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він ріжнить ся о 36 мінут від **львівского**: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

рий, котрі якимсь способом дістають ся до людского тїла і там в догіднім для себе місци викликують рака. Було вже богато таких, котрим здавало ся, що они викрили ракового бацилля, але опісля показало ся, що то неправда. До сих належав і краківский професор Адамкевич, котрий став доказувати, що причиною рака суть т. зв. кокцидиї. Він навіть придумав був якийсь лїк від рака, котрий однакож показав ся безужиточним. Другі учені стали єму доказувати, що коли би дїйстно якісь первістники, до котрих належать кокцийнї, а котрі знаходять ся на оболони н. пр. у кріликів і миший, були дїйстно причиною рака, то їх би можна преці й штучно виплекати, можна перенести штучно на другі зьвірята і тим способом викликати у них так само рака. То однакож з тими кокцидиями доси не удало ся. Але бо знов з другої сторони єсть загальний погляд і на то годять ся учені, що подібні первістники викликують недугу, звану „малярія“, хоч так само нема на то доказу. Конець кінцем — яка причина рака, того доси не знати. То лиш дало ся доси доказати, що рака можна штучно перещепити не лиш на пса, щура і миш але і на чоловіка, коли кусник ракової ткани перенести на здорове тїло. Мимо того не треба думати, що рак єсть заразливою хоробою, того рода як многі инші. А всеж таки не завадить бути осторожним, коли має ся дїло з недужими на рака.

Що-до того коли і в якім віцї можна найскорше рака дістати, то можна ось що сказати: Рак єсть хоробою, котра проявляє ся скорше в старшім віцї, бо тогди ткань людского тїла має більший наклін до неправильного розросту. Довго треваюче фізикальне або хемічне дразненє тїла може так само викликати рака, як н. пр. хвилевий удар, ущипненє або уколенє. Дуже часто буває, що люди у котрих поліпшали ся острі пнї з зубів, дістають на губах або на язиці рака від того, що калїчать ся тими пнями. Також від сильного куреня або від надмірного уживаня горівки можна дістати рака. Анґлїйскі лїкарі кажуть також, що ті люди, котрі люблять переважно живити ся мясом, мають більший наклін до рака. З другої сторони знов спостережено і то, що як ті люди, котрі як найбільше здержували ся від мяса, западали на рака. Здає ся, що в сїй недузї нема якогось правила, а бодай єго доси не вислїджено, так єсть і з причини самої недуги.

Замітний случай, як то чоловік стереже ся хороби від тих причин, від котрих еї сподіває ся, а дістає як-раз від тих, котрі найменше припускає, єсть слїдуючий: Славний росийский лїкар Піроґов, хірурґ, помер — як кажуть — на рака в ротї. Він дуже сильно курив і на два роки перед смертию взяв собі був звичай, що по кілька разів на день полокав рот теплою водою. Одного дня в сїчни полокав собі рот, а набравши води, крикнув, що попарив ся. В кілька днїв опісля сказав сам до жінки, що здаєсь єму, що він дістав рака в ротї від того попареня. Росийскі лїкарі то потвердили і радили операцию. Піроґов їздив до Віднярдо Більрота але той єго успокоїв і сказав, що то не рак — Більрот, як то тепер показало ся з єго листів, затаїв перед Піроґовом єго хоробу, уважаючи, що Піроґов, чоловік, котрому було вже звиш 70 лїт, не видержав би операциї, а навіть коли-б і видержав, то она би єму не богато була помогла.

(Конець буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

Поручаєся

торговлю вин **ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА** у Львові.

2

На теперішний сезон
знана з дешевости і добірного крою
Віденьска філія
ТІРІНГ і братя
у Львові, Ягайлоньска 2
поручає
великий вибір готової одежя мужескої і для дїтий.
Цїни дуже дешеві.
Конкуренция виключена.
Ґарнїтури маринаркові від 12 злр.
Палета зимові від 13 злр.
(Бюро „Імпреса“). 43

„оповіщеня приватні“), як для „Народної Часописи“ так також для „Ґазети Львівскої“ принимає лиш „Бюро дневників“ ЛЮДВИКА ПЛЬОНА, при улицї Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиция місцева тих ґазет.

35

Мужчини

При ослабленю мужескім, мій ц. к. упр. ґальвано-електричний апарат, для власного ужитку в добрим успіхом. Лїкарскі порученя. Проспект в коперті в марках 20 кр.
І. Авґенфельд,
Відень, IX., Türkenstrasse 4.

„КУХАРКА РУСКА“
в мові рускій вийшла в друку і обнимає:
Науку вареня знаменитих правдиво' руских страв. Найрівнїйші зупи і додатки до зуп. — Всякі печенї — зрази, біґоси, ґуляші, флячки, кльоти і т. п. — Науку робленя сосів горячих і студених. — Мариноване шинок і всякої вудженини. — Знамениті руляди. — Найрізнороднїйші мучні леґоміни. — Приладжене знаменитого набілу і т. п.
Цїна 70 кр.
По присланю перекавом почтовим 76 кр. докопує посилку franco
Народна Друкарня
Ст. МАНЄЦКОГО
Львів, Готель Жоржа.

Бюро дневників і оголошень
Л. ПЛЬОНА
у Львові
улиця Кароля Людвика число 9.
приймає
абонамент на всї дневники
по цїнах оригінальних.

Апарати фотографічні

Прибори для фотографів так фахових як аматорів

Репродукциї найкрасших образів і діл штуки, рами, листви до рам, і т. п. предмети продає найдешевше найбільший фабричний склад апаратів і приборів фотографічних.

Львів, **ЛЮДВИК ФАЙҐЛЬ** Пасаж Гавсмана 8.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймає
абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.